vanje s primernimi besedami in podali smo se pred šolo. Krepki Na zdar-klici so nam zadoneli nasproti, pozdravila nas je krasna sokolska zastava in izpregovoril je primeren pozdravni govor načelnik „Savinjskega Sokola“ g. Matija Goričar. Ko se je na pozornosti zahvalil predsednik tov. Kelc, smo odkorakali s „Sokoli“ na čelu skozi okrašeni trg v gostilnico na pošti, kjer je bil na vrtu banket.

Tega so se udeležili razen učiteljstva še vodja c. kr. politiške ekspoziture dr. Lubec, zastopnik okrajnega šolskega sveta g. Goričar Anton, zastopnik okrajnega odbora, občinsko starešinstvo, na čelu trški župan g. dr. Goričar Josip, zastopnik „Narodne čitalnice“ itd. Seveda se je tudi večje število „Sokolov“ udeležilo banketa.

Napivale so se mnogobrojne napitnice, kakor je ob taki priliki običajno, zapele lepe naše pesmice in tudi marsikatera šaljiva je padla. Pravi mojster dovtipov je bil g. Smolnikar, ki mu je dobro sekundiral znani Silvester.

Prečitali so se tudi došli brzojavni in pismeni pozdravi, ki jih doslovno objavljamo.

Le prehitro je minil čas in težko smo se ločili. Omeniti pač moram, da je bila postrežba kakor v gostilnici na pošti — vsa čast gospé Goričarjevi! — kakor tudi v hotelu Pri avstrijskem cesarju pri koncertu izborna in primeroma cena.

Še eno veselo novico moramo priobčiti, da so ob dvajsetletnici društva vsi učitelji in vse učiteljice v gornjegrajskem okraju tudi člani okrajnega učiteljskega društva.*)

Predsednik okr. šol. sveta je poslal dopis, ki ga navedemo doslovno:

Velečastitemu „Gornjegrajskemu učiteljskemu društvu“

Gornji grad.

Prav rad bi se udeležil slavnosti dvajsetletnice gornjegrajskega učiteljskega društva, a žal, sem uradno zadržan, ker imam 24. in 25. junija t. l. uradne seje v Celju in na Vranskem. Ti seji ne morem preložiti na kak drugi dan, ker je v to že prepozno.

Želim slavnemu učiteljskemu društvu najboljši uspeh ter izrekam tem potom srčno zahvalo za prijazno povabilo.

C. kr. namestniški svetovalec:
Müller.

Celje, dne 18. junija 1908.

Nadalje so došli sledeči brzojavni pozdravi:

Celje. Po posetih zadržan. Srčno čestitam! Živilo zavedno učiteljstvo!
Doktor Hrašovec.

Celje. Bratskemu društvu ob slavju srčne čestitke! Le dalje, pogumno naprej!
Gradišnik.

Hrastnik. Za blagor naroda, napredka in stanovsko čast vnetemu društvu krepki: Živio! Čvrsto naprej!
Učiteljsko društvo za laški okraj.

Idrija. Z delom k svobodi! Čestitam! Pozdravljam! Gangl.

Konjice. Konjiško učiteljsko društvo gornjegrajskemu učiteljskemu društvu gromoviti: Na zdar! Brumen.

Konjice. Žal, zadržani kličemo Vašemu društvu: „Kot doslej, tako naprej — vihraj zastava Vaša — čim višje jo držite — tem večja radost naša.“
Jurko, Časl, Serajnik, Ravbar, Žgajner.

Ljubljana. K dvajsetletnemu, neumornemu, uspešnemu delu v Vašem društvu za prosveto naroda in v dobrobit učiteljskemu stanu čestitam iskreno. Vaše društvo naj se tudi v prihodnje krepko razvija in cvete! Živeli zborovalci!
Zaveza avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev.
Predsednik: Jelenc.

Mokronog. Stanovsko zadržan, veselim se v duhu z Vami. Naj procvita društvo še večkrat dvajset let v korist šolstva in naroda ter v ponos vrlega tamošnjega učiteljstva! Živeli slavitelji! Tratar.

Sevnica. Zaradi bolezni, žal, zadržan, cenjene zborovalce najsrčnejše pozdravlja
Cimperšek.

Šmarje. Bratskemu društvu k današnjemu slavju pošilja iskrene čestitke in tovariške pozdrave šmarsko-rogaško učiteljsko društvo. Kurbus.

*) Živio! Posnemanja vredno! V stanovski zavednosti je moč! Osebnosti na stran in na skupno delo!
Uredn.

Vransko. Savinjsko učiteljsko društvo iskreno čestita. Vrabl.

Pismeno sta pozdravili bivši članici gospica Sittigova, mešč. šole učiteljica v Judenburgu — ki je poslala za srečolov krasen srebrn tintnik in lep obesek za uro — in gospica Olga Bradaškova učiteljica v Makolah.

Pisarna.

LXIV.

Vprašanje:

V koliko so opravičeni — razen šolskega oglede — drugi udje krajnega šolskega sveta obiskovati šolo? Ali imajo pravico, po več ur poslušati pouk? P.

Odgovor:

NB. § 21. zakona z dne 8. februarja 1869, dež. z. l. štev. 11, zadevajoč šolsko nadzorovanje na Štajerskem, se glasi:

Zur Beaufsichtigung des didaktisch pädagogischen Zustandes der Schule ist der Ortsschulaufseher berufen.

Er hat sich mit dem Leiter der Schule im steten Einvernehmen zu erhalten.

Tritt hiebei eine Meinungsverschiedenheit hervor, so ist jeder Teil berechtigt, die Entscheidung des Bezirksschulrates einzuholen.

An jenen Schulen, wo sich mehrere Lehrer befinden, ist der Ortsschulaufseher den Lehrerkonferenzen beizuwohnen berechtigt.

Die Schulen zu besuchen, um von den **Zuständen derselben Kenntnis zu nehmen,** sind auch die übrigen Mitglieder des Ortsschulrates berechtigt; die Befugnis, etwa notwendige Anordnungen zu treffen, steht jedoch nicht einem einzelnenen Mitgliede, sondern bloß der gesamten Körperschaft zu.

S tem smo odgovorili Vašemu vprašanju.

Slavimo svoje može!

Prispevki za Strmšekov spomenik so se nabrali že v toliki višini, da misli pripravljalni odbor, da lahko z mirno vestjo odda delo. Vendar pa še dozdaj darovana vsota ne zadostuje v pokritje vseh stroškov. Vsa čast onim p. n. tovarišem in tovarišicam, ki so storili svojo stanovsko, kakor onim rodoljubom, ki so izpolnili svojo narodno dolžnost! — Obračamo pa se ponovno na vse zavedne Slovence, naj počaste z malim darom spomin moža, ki je živel le za svoj narod, njegovo povzdigo in izobrazbo.

Prispevke je kot poprej pošiljati na naslov: Hinko Šumer, učitelj v Šmarju pri Jelšah. Imena darovalcev se bodo tudi nadalje priobčevala v „Učit. Tov.“

Za:

„Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo“:

Pav. Flerè, t. č. tajnik. Tomo Kurbus, t. č. predsednik.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Iz Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev. Za Legov spomenik so dalje darovala sledeča Zavezina društva:

16. Učiteljsko društvo za goriški okraj 20 K.

17. Učiteljsko društvo za šolski okraj Rudolfovo 20 K.

18. Slovensko deželno učiteljsko društvo v Ljubljani 10 K.

19. Ljubljansko učiteljsko društvo 10 K.

Vodstvo Zaveze
Luka Jelenc,
predsednik.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje 1. dan avgusta meseca t. l. ob 11. uri dopoldne v okoliški šoli. Vzpored: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Volitev delegatov za „Zavezo“. 3. Prostovoljno predavanje. 4. Slučajnosti.

Po zborovanju bo odborova seja. K polnoštevilni udeležbi vabi

Žiher, t. č. predsednik.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo je zborovalo dne 12. julija t. l. pri Sv. Križu na Slatini. Poleg obilega števila zavednih tovarišev in tovarišic je počastila to zborovanje tudi množica cenj. soprog tovarišev kakor tudi drugih prijateljev učiteljstva ter so s tem pokazali tople simpatije, ki jih goje za nas, ter da se zavedajo, da so s svojimi soprogi-učitelji tudi kot učitelji eno.

Tov. predsednik toplo pozdravi vse navzoče ter cenjene goste ter preide takoj k dnevnemu redu, katerega prva točka je bila svečano imenovanje častnim udom tov. Frana Vezjaka, učitelja pri Sv. Križu na Slatini, ki je bil 29 let član našega učit. društva! Slavljenec je bil eden najagilnejših, ko sta se strnili mali in slabotni društvi šmarsko ter rogaško v eno, v kateri se še danes zbirajo tovariši obeh okrajev; bil je tudi celo vrsto let požrtvovalen in jako delaven blagajnik; uvažuje te njegove zasluge, je sklenil društveni odbor v svoji seji dne 2. julija t. l., da se ga imenuje društvenim častnim članom, ter se mu izroči častna diploma pri tem zborovanju.

Med dopisi mi je omenjati! Dopis „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“, v katerem vabi pevke in pevce ter vse glasbenike-učitelje, da se zglase, da bo „Zvezi“ v doglednem času mogoče prirediti kakšen koncert, ki naj povzdiguje ugled učiteljstva med ožjim kakor tudi med širšim občinstvom. — Ista „Zveza“ tudi pozivlja, naj deluje učiteljstvo na člane okr. šol. svetov, da izide iz njih akcija za učiteljsko gmotno izboljšanje; in končno naznanja odgovor Nj. Veličanstva na vdanostno brzojavko povodom letošnje glavne „Zvezine“ skupščine. — „Zaveza jugoslov. učit. društev“ poziva na vseslovanski shod v Pragi: Jadna nam majka, da bi ne redila taka kača v učiteljskih žepih ... — Erste österr. allgemeine Unfall-Versicherungsgesellschaft pozivlje ponovno k pristopu. Da se poučimo o stvari, zakaj pravzaprav gre, se določi tov. Ferline, da dotične pogoje pregleda ter poroča o zadevi pri prihodnjem zborovanju.

Nato je sledilo predavanje tov. Sotoška o „Šoli in domu“. Predavatelj nam sicer ni povedal mnogo novega, a zbral je gradivo v mali množini tako izvrstno, da je žel za svoja izvajanja vsestransko odobravanje.

Delegatom za „Zavezino“ skupščino v Gorici so se določili: tov. Ferline in njegova soproga, gdč. Lecker, namestnikom pa gdč. Hotschewar in tov. Pav. Flerè.

Po vsestransko zanimivem zborovanju je imel še odbor sejo, v kateri se je določilo podrobnosti glede Strmškovega spomenika, za katerega se je že toliko nabralo, da je mogel odbor pričakuje še nadaljnih prispevkov že delo z mirno vestjo oddati. —è.

Goriško.

Tolminsko učiteljsko društvo je imenovalo naslednje delegate za „Zavezino“ zborovanje v Gorici:

1. Kašča Franc, nadučitelj v Tolminu.
2. Rakovšček Josip, nadučitelj pri Sv. Luciji.
3. Prijatelj Josip, nadučitelj na Grahovem.
4. Kenda Matija, nadučitelj v Volčah.
5. Mikuž Matej, učitelj v Tolminu.
6. Pavšič Dragica, učiteljica v Podmelcu.

Srednješolski vestnik.

** **Prva matura na mestni realki v Idriji** je bila 16., 17. in 18. t. m. pod predsedstvom dež. šolskega nadzornika g. Fr. Hubada. Delalo jo je 19 rednih dijakov in ena eksternistinja; vsi so jo izvršili z dobrim uspehom. Imena prvih idrijskih maturantov so: Rupreht Brovet z Bleda, Avguštin Dežela iz Idrije, Kormelij Ferjančič iz Celovca, Karel Fux iz Metlike, Matej Habe iz Vojskega pri Idriji (z odliko), Rafael Ipavec iz Idrije, Evgenij Kavčič iz Idrije (z odliko), Franc Kavčič iz Žirov, Ivan Koler iz Idrije, Ernest Krulej iz Laškega, Adolf Lapajne iz Idrije, Srečko Lapajne iz Idrije, Ivan Legat iz Lesc, Matija Lipužič z Gor pri Idriji, Josip Princ z Reke, Anton Turk iz Novega Kota pri Dragi, Josip Urbančič iz Ljubljane, Franc Vodopivec iz Brestovice, Franc Weiss iz Idrije, gospa Marija Štebi iz Ljubljane (eksternistinja). Mestna občina je maturantom na čast priredila v nedeljo zabaven večer.

** **Ustni zrelostni izpiti na moškem učiteljišču v Ljubljani** so se vršili od 9. do 17. julija pod predsedstvom g. dež. šol. nadzornika Frana Levca. Izpita se je udeležilo 34 gojencev četrtega letnika in 3 privatisti. Izpit za šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom so naredili gojenci četrtega letnika: Leopold Ažman iz Kranja, Viktor Cepuder iz Leskovca, Ivan Dimnik iz Postojne, Fran Drmelj iz Boštanja, Andrej Golob iz Ljubljane, Florijan Gostič iz Ljubljane, Andrej Gostiša iz Ajdovca, Alojzij Jamnik iz Pijave gorice, Fran Jurečič iz Črešnjice pri Cerkljah, Fran Kos iz Ljubljane, Albin Lajevec iz Ribč, Fran Levstik iz Oplotnice na Štajerskem, Viljem Mazi iz Črnomlja, Ivan Mihelič iz Št. Jurja ob Ščavnici, Vladimir Požar iz Ljubljane, Albin Smole iz Ljubljane, Karel Sovre iz Celja, Ferdinand Šentjurc iz Hrastnika (z odliko), Ivan Šraj iz Železnikov, Karel Štravs iz Sadinje vasi, Fran Tratnik iz Idrije, Mirko Trost iz Vodic, Fran Trošt iz Vinice, Josip Trtnik iz Ljubljane, Anton Urbančič iz Ljubljane, Viktor Volk iz Suhorja, Avgust Waschte iz Toplic pri Zagorju, Fran Zemljič iz Radomerja na Štajerskem, Rudolf Zherne iz Gotenice. 3 javnim gojencem in 1 privatistu je bil dovoljen čez 2 meseca ponavljalni izpit iz enega predmeta, 1 javni gojenec je bil reprobiran za eno leto, 1 javni gojenec in 2 privatista so odstopili.

** **V 7. činovni razred** sta pomaknjena profesorja dr. Bezjak in Virbnik.

** **Za italijansko gimnazijo v Pulju.** Italijani v Pulju hočejo na vsak način dobiti svojo gimnazijo. Sedaj so za prvo šolsko leto 1908/09 nabrali 4000 K. Gimnazija bo privatna, a pozneje upajo, da jo prevzame vlada ali pa dežela.

** **Na italijanski gimnaziji v Pazinu,** ki jo vzdržuje dežela tudi s slovenskim in hrvaškim denarjem, je bilo v minolem š. letu 163 učencev. Glasom šolskega izvestja je bilo 161 Italijanov, 2 Nemca, a nobenega Hrvata ali Slovenca, in vendar je v izvestju 60 popolnoma hrvaških, oziroma slovenskih imen in vsi ti so vpisani kakor čistokrvni Italijani. Hrvaščine, ki je na zavodu neobligaten predmet, se je učilo 62 učencev.

** **Na c. kr. ženskem učiteljišču** v Gorici se je oglasilo k izpitu za I. slovenski tečaj 98 gojenk. Ko sta dve izstopili, jih je ostalo še 96. Od teh jih 16 ni napravilo izpita. Od ostalih 80, ki so izpit naredile, je bilo 43 sprejetih, 37 pa ne,

** **Ravnatelj Proft v Celju** je dobil naslov vladnega svetnika.

Književnost in umetnost.

Popotnik ima v letošnji 7. številki to-le izbrano vsebino: 1. Avguštin Požegar: Telesni siločut in njegova higijena. — 2. Fr. Kocbek: Biološka metoda prirodopisnega pouka. — 3. Janko Polák: O pravilnem ponavljanju. — 4. Janko Polák: Val. Vodnik kot zemljepisec. — 5. Ign. Šijanec: Šolsko-higienski utrinki. — 6. Književno poročilo. — 7. Razgled: Listek. — Pedagoški paberki. — Kronika. — Čast takemu listu!

Letno poročilo c. kr. rudniške ljudske šole v Idriji za šolsko leto 1907/08. Na uvodnem mestu čitamo toplo pisan članek c. kr. šolskega ravnatelja Alojzija Novaka „Ob šestdesetletnici vladanja Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.“ — C. kr. učitelj Jožef Novak prijavlja temeljito razpravo „Šolstvo v Idriji za vlade Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.“ — Šolo je obiskovalo 488 učencev, ki so jih poučevali poleg ravnatelja Alojzija Novaka 5 def. učiteljev, dva zač. učitelja, en pomožni učitelj, ena začasna učiteljica in dva kateheta.

Letno poročilo petrazredne ljudske šole v Postojni prinaša na čelu cesarjevo sliko in na uvodnem mestu prav primeren spis „Šola in domača hiša“, ki je o njem predaval pri roditeljskem večeru šolski vodja Ferdo Juvanec. Na šoli je poučevalo 9 učnih oseb, učencev in učenk je pa bilo 450.

Letno poročilo o deški meščanski šoli v Postojni prinaša na uvodnem mestu „Učni načrt trirazredne meščanske šole v Postojni“. Poleg ravnatelja Josipa Brinarja sta poučevala na šoli dva suplenta in katehet.

Letno poročilo trirazredne deške meščanske šole in z njo združenega enoletnega tečaja (četrtega razreda v Krškem prinaša na uvodnem mestu „Šolski red za meščansko šolo v Krškem“. Ravnatelj šoli je dr. Tomo Romih, strokovna učitelja pa Karel Humek in Ivan Magerl. Poleg teh treh so poučevali na šoli še trije suplenti. Na koncu poročila je popisana šolska jubilejska slavnost, ki jo je priredila šola dne 11. in 12. julija t. l.

Razvoj mišljenja evropskega ljudstva. Spisal Fran Drtina. Znanstvena knjižnica „Omladine“. I. knjiga, 1. snopič. — To znamenito delo priporočamo najtopleje v nakup.

Hrvatska Matica je izdala letos sledeče knjige: 1. Slovenske novele i povesti. Del I. Uredil dr. Fran Ilešič. Kakor je pri Slov. Matici namenjena Hrvatska knjižnica, ki jo urejuje seve zopet Ilešič, Slovencem, da se z lahkoto in s pridom uvedejo v hrvaščino, isti namen ima pričujoča knjiga za Hrvate. V knjigi je zastopan Levstik (Martin Krpan), Jurčič (Hči mestnega sodnika, Sosedov sin), Stritar (Rosana), Kersnik (XIV. poglavje Agitator. I. pogl. Očetov greh, Iz razstresenih listov), Stare (Vanda I. pogl.), Mencinger (Abadon, I. pogl.). Na koncu knjige je zanimiv dodatek o zgodovini slovenske pripovedne književnosti. 2. Tomić: Manja djela I. zv. 3. Niko Andrijašević: Slike in priče iz Neretvanske krajine. — 4. Gjuro Arnold: Čez nuća i maštanja. Pesmi. 5. Hrvatsko Kolo. Naučno-književni zbornik III. Sprejeta sta tudi dva članka od Slovencev. 6. Škabičevskij: Povjest novije ruske književnosti. I. zv. Prevel Lovrenčevic. 7. Kolo hrvatskih umjetnika. II. To je deset barvanih slik modernih hrvaških umetnikov. Krasno delo! 8. Izvještjaj Mat. Hrvatske 1906 in 1907.